

ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI

București, Str. Nicolae Tonitza nr. 8A, Sector 3, Tel/Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: office@apador.org

COMENTARIILE APADOR-CH CU PRIVIRE LA PROIECTUL DE COD PENAL DIN 19 MAI 2009, PUBLICAT PE SITE-UL SENATULUI, MODIFICAT, DIN NOU, LA 2 IUNIE 2009

CONSIDERAȚII GENERALE

APADOR-CH consideră că adoptarea unui cod prin angajarea răspunderii Guvernului împiedică dezbateră efectivă în Parlament a unei legi esențiale pentru sistemul juridic.

APADOR-CH susține ca este absolut necesara realizarea unui studiu de impact al noii reglementari, conform art. 6¹ din Legea nr. 24/2000 privind tehnica legislativă.

APADOR-CH formulează în continuare unele comentarii cu privire la proiectul de Cod penal, devenit propunere legislativă, cu mențiunea că, din cauza grabei pentru adoptare, sistemul noului Cod penal propus la 19 mai 2009 nu a fost îndeajuns testat de către inițiatori pentru a oferi garanția că, odată adoptată, noua reglementare nu va fi urmată de numeroase modificari.

În plus, între 19 mai și 2 iunie 2009 au mai fost aduse unele modificări a proiectului de Cod penal, din care cel puțin una identificată de APADOR-CH, cu efecte negative. Este vorba despre eliminarea din varainta proiectului/prounerii din 2.06.2009 a dispozițiilor în care erau prevăzute cazurile în care fapta de violare a vieții private (art. 226) nu constituia infracțiune (fostul alin. 4 al art. 226 din proiectul de Cod penal postat pe site-ul Senatului la 19 mai 2009).

PARTEA GENERALĂ

Ca remarcă de ordin general, asociația insistă din nou pentru *introducerea sancțiunii penale a muncii în folosul comunității ca pedeapsă principală*. În varianta subcomisiei, această formă de sancționare – des folosită în țările cu sistem democratic solid – se regăsește numai ca *alternativă la încarcerare pentru neplata amenzii* (art.64). *Munca în folosul comunității mai apare ca una dintre numeroasele condiții pe care o persoană condamnată trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de amânarea executării*

pedepsei (art.83) sau, după caz, de *suspendarea executării pedepsei sub supraveghere* (art.91).

1. Art. 19 - Legitima apărare.

Textul propus nu rezolvă disputele practice și teoretice privind apărarea legitimă; în practică, este greu de apreciat și acționat **proporțional**, în condițiile unui atac imediat. E nevoie de un text mai clar, care să lămurească disputele de până acum.

Asociația consideră că, la alineatul (2), este de preferat expresia “*necesară*” în loc de “*proporțională*”, deoarece, după cum s-a pronunțat și doctrina, **necesitatea nu este similară cu proporționalitatea, o apărare necesară putând fi mai gravă decât atacul**. Ideea de proporționalitate a apărării obligă în mod excesiv victima atacului iminent sau în curs de desfășurare la efectuarea unor calcule și evaluări “pe moment” pentru a găsi o cale de ripostă adecvată/egală cu atacul, obligație care nu ține cont de realitate și de necesitatea prioritară ca victima să se apere și nu să-și protejeze agresorul. Între victimă și agresor nu are loc un “duel” care trebuie să se desfășoare după reguli “cavalerești” (eventual, să aibă săbii de aceeași lungime). Victima trebuie să aibă mai întâi dreptul să se apere, să se protejeze pe sine, **prin orice mijloc necesar în raport de condițiile concrete** ale incidentului și numai după aceea trebuie pusă problema protecției agresorului.

La alineatul (3), trebuie eliminată expresia din final, respectiv “*ori în timpul nopții*”, întrucât va crea probleme de interpretare. Aceasta deoarece, din redactarea textului actual, rezultă că și o pătrundere cu drept în locuință (la invitația locatarului), dacă are loc în timpul nopții, e o cauză de legitimă apărare. Nici în textul art. 44 din actualul Cod penal nu există vreo referire la timpul de zi sau de noapte, întrucât, în orice moment al zilei sau nopții ar avea loc, spre exemplu, o pătrundere fără drept ea trebuie să fie o cauză de legitimă apărare.

În raport cu comentariile precedente, asociația propune modificarea alin. (2) și (3) ale art. 19, după cum urmează:

*“(2) Apărarea este legitimă când este **necesară** pentru a respinge un atac material, direct, imediat și injust îndreptat împotriva vieții, integrității corporale, sănătății, libertății, bunurilor sau celorlalte drepturi, fie ale sale, fie ale altei persoane sau împotriva unui interes general.*

(3) Este prezumată ca necesară în sensul alin. (2) și fapta săvârșită pentru respingerea sau apărarea de pătrunderea fără drept a unei persoane prin violență, viclenie, efracție sau prin alte asemenea mijloace, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea. “

2. Art. 38 – Concursul de infracțiuni.

Este complet nepractică menținerea distincției dintre concursul real și cel ideal (formal) de infracțiuni, în condițiile în care regimul sancționator este același pentru ambele categorii. În practică, această distincție a creat probleme în mod artificial, multe casări fiind dispuse pe motivul că în loc de concurs real trebuia reținut cel ideal sau invers. Se menține astfel un formalism excesiv și se ajunge în mod artificial la hotărâri casate.

În art. 38 trebuie reglementată doar noțiunea de “concurs de infracțiuni”, fără distincții între real și formal, în definiția acestui concurs urmând a fi incluse atât definiția concursului real, cât și a celui formal.

3. Art. 53 – Pedepsele principale

APADOR-CH solicită introducerea unei pedepse principale intermediare între amendă și închisoare denumită “Serviciu în folosul comunității” (sau “Munca în folosul comunității”), prin care condamnații să fie obligați să desfășoare un număr specificat de ore pentru comunitate. Rolul pedepsei intermediare este de a lărgi sfera de cuprindere a alternativelor la încarcerare.

Reglementarea privind numărul de ore de serviciu în folosul comunității ce urmează să fie executate trebuie să prevadă condiția proporționalității, în sensul că se va avea în vedere situația fiecărui condamnat (angajat/neangajat, elev, student, ocupație permanentă) în așa fel încât persoana să poată respecta hotărârea judecătorească fără periclitarea carierei sau existenței cotidiene a sa și a familiei sale.

4. Art. 63 – Înlocuirea pedepsei amenzii cu închisoarea.

Asociația solicită eliminarea acestui articol. Prin el, se realizează o discriminare între cei ce au mijloace materiale (pot fi executați silit) și cei ce nu au, deci nu pot fi executați silit. Cei fără mijloace materiale, neputând fi executați silit, vor trebui să meargă la închisoare. Este adevărat că textul se referă la persoana de *rea credință*, însă trebuie subliniat că în jurisprudență s-a considerat că este de *rea credință* o persoană care, deși are capacitate de muncă, nu realizează venituri pentru că nu muncește. Asociația consideră că reținerea “relei-credințe” a celor lipsiți de mijloace materiale este discutabilă în raport de actualele dispoziții constituționale, care prevăd doar dreptul - nu și obligația - la muncă. În mod normal, **insolvabilitatea nu poate fi sursă de sancțiuni suplimentare, de privare de libertate.**

Ca principiu, transformarea amenzii neîncasate în închisoare (denumită “*constrângere de corp*”) este o măsură privativă de libertate caracterizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca fiind **arhaică** (hotărârea Curții din anul 2002 în cazul Goktan c/Franta). Or, proiectul codului penal trebuie să fie un proiect modern.

5. Art. 65 al. 2 - Conținutul și modul de executare a pedepsei accesorii a interzicerii exercitării unor drepturi

Asociația solicită modificarea textului în sensul ca drepturile părintești să nu mai fie interzise “de drept”, automat, în cazul celor condamnați la detențiune pe viață. Interzicerea drepturilor părintești nu trebuie dispusă automat, ci trebuie apreciată de instanță pentru fiecare caz în parte, după o analiză și evaluare a situației concrete din fiecare caz, dacă se stabilește că în mod real interesele minorului sunt afectate; dacă s-ar aplica automat, interdicția ar fi o măsură lipsită de proporționalitate.

6. Art. 71 al. 3 – Durata executării pedepsei.

Asociația solicită modificarea textului în sensul că nu trebuie exclusă din executarea pedepsei durata cât condamnatul este în spital, atâta vreme cât este supus regimului privativ de libertate, indiferent de motivul pentru care este internat, deci **chiar dacă și-a provocat în mod voit boala**. Este evident că **privarea de libertate se menține** pe durata spitalizării, indiferent de modul (voluntar sau involuntar) de producere a bolii și, prin urmare, nu poate fi exclusă din calcul.

PARTEA SPECIALĂ

7. Art. 226 – Violarea vieții private

Asociația solicită eliminarea acestui articol, întrucât reprezintă un **exces de reglementare**, care va afecta libertatea presei.

Faptele incriminate pot constitui **delicte civile** (proiectul codului civil, chiar le prevede ca atare, în art. 74). Este, însă, excesivă transformarea acestor fapte în infracțiuni. Se permite inițierea de dosare penale împotriva ziariștilor și supunerea acestora unor numeroase anchete penale sub pretextul violării vieții private, care vor duce, în cele din urmă, la inhibarea, intimidarea ziariștilor.

Prevederea acestor fapte ca delicte civile, iar nu ca infracțiuni, este suficientă pentru a asigura echilibrul necesar într-o societate democratică între dreptul la viață privată și dreptul la libera exprimare, în special când în discuție este presa.

APADOR-CH atrage atenția că, din varianta proiectului/proponerii din 2 iunie 2009 au fost eliminate chiar și dispozițiile în care erau prevăzute cazurile în care fapta nu constituia infracțiune (fostul alin. 4 al art. 226 din proiectul de Cod penal postat pe site-ul Senatului la 19 mai 2009).

În cazul art. 226, varianta de proiect din 2 iunie 2009 este un argument în plus pentru eliminarea incriminării și păstrarea acesteia în zona delictului civil.

8. Art. 271 - Obstrucționarea justiției

Asociația solicită **eliminarea acestui articol**, întrucât consideră ca **excesivă sancționarea penală** a unei conduite care poate constitui o simpla abatere judiciară.

În versiunea proiectului de cod penal din 24 ianuarie 2008, la fostul art. 261 era definită infracțiunea de obstrucționare a justiției, prin indicarea exactă a conduitei incriminate. Astfel, textul prevedea sancționarea penală a martorului pentru neprezentare sau pentru refuzul de a da declarații, ori sancționarea penală a expertului/interpretului care nu efectuează expertiza/interpretarea.

În varianta actuală de proiect de Cod penal, ca și în varianta din 2 decembrie 2008, textul art. 271 definește mult mai ambiguu infracțiunea de obstrucționare a justiției și este lipsit de previzibilitate, întrucât nu se poate ști în mod exact care este conduita sancționabilă penal.

Expresia *“Impiedică, fără drept, organul de urmărire sau instanța să efectueze, în condițiile legii, un act procedural”*, poate însemna orice. Ea nu exclude posibilitatea de sancționare penală a unui martor care nu se prezintă sau nu depune mărturie, însă, din cauza modului ambiguu de redactare, textul nu prevede clar că o astfel de conduită este sancționabilă penal, astfel că destinatarul normei nu poate avea reprezentarea exactă a cerințelor din norma de incriminare.

În general, conduita incriminată prin art. 271 din proiect ar trebui să constituie, eventual, abateri judiciare, iar nu infracțiuni. Sancționarea acestor abateri ar trebui să fie de natură pecuniară, iar disciplinarea celor vizați prin sancțiuni s-ar asigura eficient dacă, după aplicarea unei sancțiuni pecuniare, statul ar depune diligențele necesare pentru a urmări și asigura executarea ei.

Introducerea acestei infracțiuni creează posibilitatea ca numărul dosarelor penale să crească artificial și ca urmărirea penală să se concentreze pe fapte minore, dar mai ușor de rezolvat, cum ar fi “infracțiunea” de absență a martorului citat, decât pe infracțiuni cu adevărat importante.

9. Art. 276 – Presiuni asupra justiției.

Asociația solicită **eliminarea acestui articol**, deoarece nu constituie lege previzibilă în sensul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Este redactat extrem de larg, vag, ambiguu și permite săvârșirea de abuzuri prin care se va împiedica punerea în discuția liberă a membrilor comunității a unor chestiuni de interes public privind buna funcționare a autorităților publice.

Totodată, articolul instituie o protecție excesivă atât pentru judecător cât mai ales pentru organele de urmărire penală în situația în care o persoană ar face, pe durata procedurii judiciare în curs „declarații publice” cu privire la săvârșirea de către aceștia „a unei infracțiuni sau a unei abateri disciplinare grave legată de instrumentarea respectivei cauze” pentru a-i „influența sau intimida”. Asociația consideră că un judecător nu poate și nu trebuie să se lase influențat sau intimidat de declarații – chiar și publice – ale uneia din părți. Iar în privința organelor de urmărire penală, este lesne de înțeles că nimeni nu va mai avea curajul să se plângă public împotriva unor abuzuri pe care acestea – în primul rând poliția - încă le mai comit pe durata cercetării penale.

10. Art. 277 – Compromiterea intereselor justiției.

Asociația atrage atenția asupra unui efect secundar deosebit de periculos pentru presă al acestei noi incriminări. Având în vedere că informațiile la care se referă art. 277 sunt dezvăluite, de regulă, către presă, se va ajunge, în practică, la efectuarea de percheziții repetate în redacțiile ziarelor sau televiziunilor și la ridicări de înscrisuri și obiecte (de exemplu, hard-uri ale calculatoarelor) de la sediul redacțiilor care au publicat informațiile primite. Operațiunea va fi justificată, formal, de necesitatea identificării autorului noii infracțiuni (cel ce a dezvăluit informația publicată în presă).

Asociația solicită **eliminarea acestui articol**, întrucât, pe de o parte, creează un pericol real pentru funcționarea normală a presei, iar, pe de altă parte, lipsa până în prezent a acestei incriminări nu a generat o stare gravă și generală pentru bunul mers al justiției, care să justifice introducerea unor mijloace de natură penală în această materie.

Asociația consideră necesar ca, în loc de incriminarea unor astfel de fapte, autoritățile publice să adopte reglementări **interne** stricte, prin care să asigure în mod eficient protejarea informațiilor pe care le dețin.

11. Art. 278 – Încălcarea solemnității ședinței

Asociația solicită **eliminarea acestui articol** întrucât consideră ca **excesivă sancționarea penală** a unei conduite care poate constitui o simpla abatere judiciară.

În practică nu există o situație deosebită sau îngrijorătoare de nerespectare a solemnității ședințelor de judecată, care să necesite introducerea unei astfel de infracțiuni. Nu există nici o fundamentare a introducerii acestei infracțiuni. În realitate, încălcările rare, ocazionale ale solemnității ședinței sunt rapid și eficient curmate prin aplicarea amenzii judiciare.

12. Art. 284 – Asistența și reprezentarea neloială.

Asociația solicită **eliminarea acestui articol**, deoarece nu face altceva decât să permită hărțuirea avocaților. Până în prezent, în opinia publică nu s-a constatat existența unei necesități sociale de incriminare a unor astfel de fapte. Cazurile de tipul celor incriminate

nu au făcut obiectul unor semnalări sau dezbateri publice, iar, dacă există, sunt foarte rare. În schimb, prin crearea posibilității de anchetare a avocaților sub acest pretext, se deschid foarte larg porțile spre abuzuri și intimidare (un fost client, nemulțumit de soluția obținută, îl poate reclama pe avocat sub pretextul ca i-a “vătămat interesele”, iar avocatul este “la dispoziția” organelor de urmarire penală, care-l pot ancheta timp îndelungat, cu atât mai mult cu cât, în alte ocazii, în alte dosare, s-a dovedit “incomod” pentru aceleași organe de urmărire penală).

Redactarea textului art. 284 este atât de vagă și de ambiguă, încât, chiar dacă intenția incriminării a fost una bună, rezultatul este iremediabil compromis.

Reglementările actuale privind exercitarea profesiei de avocat conțin suficiente garanții, care fac inutilă incriminarea din art. 284 din proiect. Asociația reamintește cu această ocazie că, într-o societate democratică, reglementarea raporturilor sociale nu se face cu preponderență prin transformarea faptelor în infracțiuni. Intervenția penalului în raporturile sociale trebuie să aiba caracter de excepție, ca ultim remediu, și nu să fie regula.

13. Art. 303 – Divulgarea informațiilor secrete de stat.

Asociația solicită **eliminarea acestui articol**, care nu există în Codul penal actual. În prezent, este incriminată divulgarea secretului de stat care periclitează siguranța statului (art. 169 din actualul Cod penal), deoarece caracterul de secret de stat este dat tocmai de prejudiciul pentru securitatea națională ce s-ar crea prin dezvăluirea sa. Articolul 15 lit.e din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate definește „*informațiile secrete de stat*” ca „*informațiile care privesc securitatea națională, prin a căror divulgare se pot prejudicia siguranța națională și apărarea țării*”. Potrivit acestei definiții, informațiile secrete de stat nu există decât în relație cu securitatea națională. De aceea, incriminarea separată a dezvăluirii unor informații care sunt secrete de stat, dar care nu prejudiciază securitatea națională (!?), nu se justifică.

De altfel, în prezentul proiect, la art. 407 este incriminată divulgarea secretului care periclitează securitatea națională. Coexistența art. 303 și art. 407 din proiect va genera numeroase confuzii și abuzuri, în condițiile în care incriminarea din art. 303 nu respectă definiția legală a informației secret de stat, astfel cum este prevăzută în art. 178 al. 1 din proiect (care face trimitere la legea cadru în materia informațiilor clasificate, respectiv la art. 15 lit. e din Legea nr. 182/2002).

14. Art. 304 - Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.

Asociația solicită **reformularea alin. 1**, pentru a sublinia, că și în prezent, divulgarea altor informații decât cele secret de stat este incriminată doar dacă se referă strict la activitatea economică, deci, doar pentru protejarea secretului economic. În lipsa acestei circumstanțieri, alin. 1 al art. 304 pedepsește, practic, divulgarea oricărei informații, cu consecința instaurării unei secretomanii absolute la nivelul societății.

De asemenea, alin. 1 trebuie reformulat și prin eliminarea sintagmei “*dacă prin aceasta sunt afectate interesele...*”, care are un caracter mult prea larg, prea general și, astfel, lipsit de previzibilitate. Sub acest aspect, este de preferat o variantă îmbunătățită a redactării din actualul Cod penal (art. 298 – divulgarea secretului economic), care să condiționeze existența infracțiunii de “*crearea unei pagube persoanei juridice sau a riscului evident de producere a unei astfel de pagube*”.

În plus, în alin.2 reapare vechea obsesie a tragerii la răspundere penală a unei persoane care ar intra în posesia unor informații secrete de serviciu sau nedestinate publicității ale unei instituții cu care nu are vreo tangență și le-ar divulga. APADOR-CH insistă asupra faptului că este obligația exclusivă a deținătorilor de secrete de serviciu sau informații nepublice de a lua toate măsurile legale pentru protejarea acestora. În plus, pierderea unor documente sau defectuoasa protecție a datelor stocate de orice instituție antrenează automat și pierderea caracterului de informații secrete de serviciu sau nepublice. Prin urmare terțul care intră în posesia lor și le divulgă nu are de ce să fie sancționat penal. Este, de asemenea, posibil ca terțul să nu știe că ar fi vorba de informații secrete de serviciu sau nepublice (poate fi vorba de fragmente din documente sau de documente nemarcate). APADOR-CH cere eliminarea alin. 2.

15. Art. 371 - Tulburarea ordinii și liniștii publice

Asociația solicită **reformularea** textului cu privire la consecințele ce trebuie produse de faptă pentru a constitui infracțiune, în sensul că este nevoie de producerea unei tulburări **grave** a ordinii și liniștii publice, iar nu de o simplă tulburare a acestora.

Asociația consideră că dacă nu se realizează o tulburare gravă, fapta trebuie inclusă în categoria contravențiilor, iar nu a infracțiunilor.

În consecință, asociația propune înlocuirea sintagmei “*tulbură ordinea și liniștea publică*” cu “*tulbură grav ordinea și liniștea publică*”.

16. Art. 374 - Pornografia infantilă

Art. 374 **alin. 3** sancționează cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă „accesarea, fără drept, de materiale pornografice cu minori, prin intermediul sistemelor informatice sau altor mijloace de comunicații electronice”. Prima problemă este cine sau ce dă „dreptul” de accesare a acestor materiale și cui. A doua – și cea mai importantă – se referă la modalitatea de depistare a persoanei care ar accesa materialele. Vor fi puse sub supraveghere toate site-urile care difuzează materiale pornografice (posibil și cu minori)? Sau toate persoanele care utilizează interentul și, deci, le-ar putea accesa?

În legătura cu alin. 3 se ridică și chestiunea caracterului foarte larg, general al incriminării, care va permite abuzuri în practică. Diverse site-uri pot fi accesate accidental sau prin redirectionare de la un site aparent inofensiv. Îne mai mult de

concepția unui stat politienesc transformarea în infracțiune a simplei accesări a unui site și declanșarea unei întregi proceduri de anchetă penală pentru acest lucru.

Introducerea noii infracțiuni din alin. 3 are ca justificare necesitatea combaterii pornografiei infantile, dar această justificare este un simplu pretext, întrucât pornografia infantilă este deja suficient de acoperitor incriminată prin celelalte alineate ale art. 374 (iar o altă incriminare a pornografiei infantile se găsește și în art. 51 din Legea nr. 161/2003). În realitate, prin abundența de incriminări sub pretextul protejării unor valori necontestate de nimeni, se urmărește lărgirea posibilităților de a efectua percheziții și de a întocmi dosare penale unui număr cât mai mare de cetățeni, pentru că aceștia ar accesa anumite adrese de internet.

În plus, persoanele adulte au dreptul să acceseze orice site, de orice natură. Răspunderea trebuie să revină exclusiv celor ce postează pe site, nu celor care accesează.

APADOR-CH cere eliminarea alin.3 al art. 374.

17. Art. 405 – Propaganda pentru război

Asociația solicită **eliminarea acestui articol**, care nu se aplică în practică, deci nu răspunde unor nevoi sociale actuale, însă poate fi folosit cu suficientă ușurință împotriva libertății de exprimare.

Este foarte posibil ca exprimarea publică a unor opinii, cu ocazia discutării unor chestiuni de interes public, să fie catalogată drept infracțiune în raport de conținutul acestei incriminări. Din studiul precedentelor istorice, rezultă că războaiele nu au fost declanșate de exprimarea publică a unor opinii, oricât de radicale ar fi ele. De asemenea, autoritățile din fiecare țară nu decid pornirea războaielor în funcție de afirmațiile unei/unor persoane și nu se bazează în luarea unor decizii de gravitatea inițierii unui conflict armat doar în baza unor zvonuri sau “știri tendențioase”. Autoritățile au la dispoziție serviciile specializate, care au obligația de a le oferi informații reale.

Asociația propune, ca **alternativă la eliminarea art. 405, reformularea acestuia**, în sensul **pedepsirii răspândirii de știri tendențioase sau inventate doar în timp de război sau pe durata stării de asediu**; evident, în acea perioadă propaganda pentru război ar rămâne fără obiect, deci nu ar mai trebui inclusă în textul reformulat.

18. Art. 407 Divulgarea secretului care periclitează securitatea națională.

Asociația solicită **introducerea unui nou alineat** care să cuprindă dispoziții corelative cu prevederile art. 13 din Legea nr. 544/2001. Potrivit art. 13 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public: “*Informațiile care favorizează sau ascund încălcarea legii de către o autoritate sau o instituție publică nu pot fi incluse în categoria informațiilor clasificate și constituie informații de interes public*”.

Neprevvederea acestei excepții în conținutul art. 407 conduce la dezordine și contradicție legislativă. În contextul alin. 2 al art. 407, lipsa acestei excepții poate conduce la pedepsirea ziaristului care ar face publică, de exemplu, o **informație privind încălcarea legii** de către un serviciu de informații.

De asemenea, alin.2 necesită precizări. Alin.1 se referă clar la divulgarea informațiilor secrete de stat „de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu” pedepsită cu închisoare de la 7 la 15 ani. La alin.2 se sancționează „deținerea în afara îndatoririlor de serviciu a unui document ce conține informații secrete de stat” cu închisoare de la 5 la 10 ani. Din această formulare rezultă că orice persoană care ar intra, întâmplător, în posesia unui astfel de document este pasibilă de pedeapsa cu închisoare chiar și pentru simpla deținere neurmă de divulgare. Or răspunderea pentru siguranța informațiilor secrete de stat revine exclusiv autorităților care le dețin. Asociația repetă că odată într-o formă sau alta în spațiul public, o astfel de informație își pierde automat caracterul de secret de stat. APADOR-CH cere eliminarea alin. 2 sau cel puțin corelarea cu alin.1 în așa fel încât să rezulte clar că eventualul făptuitor nu poate proveni decât dintre persoanele care au acces permanent și legal la astfel de informații.

19. **Art. 434 – Sustragerea de la luarea în evidența militară.**

Asociația consideră excesivă incriminarea faptei și pe timp de pace, având în vedere că prin Legea nr. 395/2005 a fost suspendat serviciul militar obligatoriu pe timp de pace. Nu este deloc clar de ce este nevoie de o astfel de sancțiune penală câtă vreme armata nu mai este obligatorie, angajându-se pe bază de contract numai cei care doresc acest lucru. APADOR-CH propune eliminarea alin.1. Asociația apreciază că o măsură proporțională ar consta în introducerea acestei fapte în categoria contravențiilor.

În consecință, art. 434 ar trebui **reformulat**, prin modificarea alin. 1 și eliminarea alin. 2. Textul rezultat, propus de asociație, este următorul:

“Sustragerea de la luarea în evidența militară, selecția, stabilirea aptitudinilor și a opțiunilor privind modul de îndeplinire a îndatoririlor militare, în timp de război sau pe durata stării de asediu, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.”

APADOR-CH
9 iunie 2009